

تدوین برنامه درسی حوزه تربیت بدنی و سلامت

گزارشی از میزگرد «ارتقای درس تربیت بدنی و مشکلات پیش روی آن» با حضور صاحب نظران

گزارشگر: سمانه آزاد

تدوین برنامه درسی حوزه تربیت بدنی و سلامت

در ابتدای این نشست، دکتر محمود امانی تهرانی، مدیر کل دفتر تألیف کتاب‌های درسی، با اشاره به منابع قانونی در حوزه تربیت بدنی و سلامت گفت: «در حوزه تربیت بدنی و سلامت منبع قانونی جدید داریم. اول سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. همه فعالیت‌های تربیتی، پرورشی، آموزشی و اقدامات مدرسه‌ای ما در شش مقوله اصلی انجام می‌شود که «ساحت» نام دارد؛ از جمله ساحت دینی، اعتقادی و اخلاقی؛ ساحت علمی فناورانه، ساحت زیبایی‌شناسی؛ ساحت اجتماعی سیاسی؛ ساحت کار و فناوری و معیشت، و ساحت زیست بدنی؛ یعنی آن‌قدر این موضوع مهم است که برای آن ساحت اصلی در نظر گرفته شده است. دومین پایه قانونی، برنامه درسی ملی است. در این سند ۱۱ حوزه یادگیری داریم که یکی از آن‌ها سلامت و تربیت بدنی است. بر مبنای این دو سند، ما سند سومی تولید کرده‌ایم که اکنون در حال اعتباربخشی است و «برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری

اشاره

چگونگی ارتقای درس تربیت بدنی و مشکلاتی که اکنون بر سر راه این امر مهم است، موضوع میزگرد فصلنامه رشد آموزش تربیت بدنی بود. کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی که مدتی است تألیف و توزیع شده است، یکی از مهم‌ترین موضوعاتی بود که در این نشست مطرح شد. وجود برنامه‌های متعدد به ویژه در حوزه فعالیت‌های فوق برنامه و فرصت کم معلم برای اجرای برنامه اصلی درس، تأکید بر ایجاد زنگی شاد برای دانش‌آموزان، اصلاح بخش‌نامه‌ها و کم شدن آن‌ها و نیز ورود مدیران و معاونان پرورشی به حوزه فعالیت‌های فوق برنامه از دیگر موضوعات مطرح شده در این میزگرد بود. در این نشست، علاوه بر مدیر کل دفتر تألیف کتاب‌های درسی و مدیر کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، چند تن از مدیران و معلمان نیز حضور داشتند.

دکتر امرانی:
شاید وجه تریابی
در هیچ درسی
مانند هنر و
تربیت بدنی قوی
نباشد

اولویت شادی بر قهرمان پروری

منیره اقبالی، معلم تربیت بدنی منطقه ۱۳، از دیگر حاضران در این نشست بود. وی به بخشنامه‌های متعدد و پی در پی و ایجاد اخلال در کار معلم اشاره کرد و گفت: «معلم در شروع سال تحصیلی با بخشنامه‌های پی در پی دربارهٔ المپیاد درون مدرسه‌ای مواجه می‌شود؛ بخشنامه‌هایی که مجری آن‌ها طبق قانون باید معاون پرورشی باشد و دبیر ورزش ناظر آن‌ها اما متأسفانه برعکس آن صورت می‌گیرد. گرچه در برگزاری المپیاد همهٔ کادر اجرایی وظیفه‌ای دارند اما همهٔ کارها از معلم ورزش انتظار می‌رود. پس از آن، مسابقات داخلی منطقه آغاز می‌شود اما معلمان درس دیگر اجازه نمی‌دهند که دانش‌آموز از کلاس بیرون برود؛ چون افت تحصیلی پیدا می‌کند. حتی اگر معلم ورزش برای ترمین دانش‌آموزان بعد از ساعات رسمی وقت بگذارد، با نارضایتی مدیر و اولیا مواجه می‌شود. دی‌ماه هم فصل امتحانات است و اجرای هرگونه فعالیت ورزشی را مدرسه و اولیا منع می‌کنند. در بهمن و اسفندماه که زمان اعزام تیم‌های استان است، معلم ورزش باید پاسخگوی نارضایتی اولیا و دبیران برای عدم حضور دانش‌آموزان در کلاس باشد پس از نوروز هم زنگ ورزش بهترین زمان است برای دبیران دیگری که نتوانسته‌اند کتاب درسی خود را تمام کنند!

وی افزود: «در چنین موقعیتی چطور می‌توان برای دانش‌آموز زنگی شاد ایجاد کرد؟ آیا معلم ورزش با این مشغله‌ها می‌تواند کتاب آموزشی‌ای را که به مدارس ارسال شده اجرا کند؟ آیا در زنگ ورزش بهتر نیست به جای قهرمان پروری زنگی شاد داشته باشیم و قهرمان را در بین شادی‌ها و توانمندی‌های دانش‌آموزان بیابیم؟ آیا بهتر نیست هدایت ورزشی از پایه‌های ابتدایی صورت بگیرد و اولیا در این زمینه توجیه شوند؟ به نظر من دبیر ورزش را با بخشنامه‌ها و مسابقات و برنامه‌های پی در پی خسته نکنید. او را آزاد کنید و از او بخواهید زنگ ورزشی ایجاد کند که در آن دانش‌آموزان شاد باشند و علاوه بر جسم، روحشان هم پرورش پیدا کند.»

برنامه و فوق برنامه، دو مقولهٔ جدا

حمیدرضا نجفیان کارشناس مسئول تربیت بدنی شهر تهران که در این میزگرد حضور داشت، سلامت و تندرستی را هدف اصلی تربیت بدنی دانست. وی به ضرورت وجود تربیت بدنی در پایه‌های اول و دوم ابتدایی اشاره کرد و گفت: «ما دربارهٔ مهارت‌های پایه

تربیت بدنی و سلامت» نام دارد. در این برنامه ایده‌های اساسی، ضرورت و منطق موضوع، شایستگی‌های حوزه، مفاهیم و مهارت‌های اساسی و استانداردهای عملکرد و محتوایی ارائه شده است. شاید این اولین بار است که یک برنامهٔ درسی به این استحکام تدوین می‌شود. همهٔ این‌ها به این دلیل است که با حساب و کتاب به سراغ این حوزه برویم.»

مدیر کل دفتر تألیف کتاب‌های درسی به تولید محتوا برای پشتیبانی از معلمان اشاره کرد و گفت: «بقیهٔ کارهای ما از جنس تولید محتواست. ما در تربیت بدنی قصد نداریم کتاب درسی بدهیم بلکه باید مجموعه کتاب‌های راهنمای معلم بدهیم که همکاران ما در این زمینه بسیار زحمت کشیده‌اند. ما از پایهٔ اول ابتدایی تا پایهٔ دوازدهم کتاب راهنمای معلم تألیف شده با کیفیت و بسیار حساب شده داریم. علاوه بر این‌ها، مواد پشتیبان دیگری هم داریم؛ مانند نرم‌افزارهای «بر فراز آسمان» که در آن مواد مورد نیاز معلم مانند فایل پی‌دی‌اف کتاب‌ها، محتوای مازاد، مقالات مرتبط و مفید و نیز فیلم‌هایی که مؤلفان در آن‌ها دربارهٔ موضوع صحبت کرده‌اند وجود دارد. این فیلم‌ها در کلاس درس و فرایند آموزش قابل استفاده‌اند. ایدهٔ اصلی آن‌ها این است که با ورود معلم ورزش به یک مدرسهٔ معمولی، محیط مدرسه به محیطی شاد و زنده تبدیل می‌شود. در کنار این‌ها فیلم‌هایی هم برای رشته‌ها تولید کرده‌ایم؛ چون ما برای آموزش رشته‌ها هم جایگاه قائلیم.»

دکتر امرانی در ادامه بر حمایت از حوزهٔ تربیت بدنی تأکید کرد و افزود: «یکی از حوزه‌هایی که خود را ملزم به حمایت از آن می‌دانم حوزهٔ تربیت بدنی است. به این دلیل که معتقدم سه نکته دربارهٔ تربیت بدنی مغفول مانده است. نخست آنکه در یک رشد همه‌جانبه سلامت از مهم‌ترین موضوعات است. حتی رشد علمی را باید در بستر سلامت جست‌وجو کنیم. دومین نکته جنبهٔ ملی این موضوع است. یک نسل سالم به اقتصاد، تولید و کار کشور کمک بزرگی می‌کند. جنبهٔ سوم وجه تریابی تربیت بدنی است که مغفول مانده است. وجه تریابی باید در کار معلم تربیت بدنی وجود داشته باشد که لازمه‌اش نگاه جست‌وجوگر و تشخیص‌دهنده است؛ یعنی معلم باید بتواند بچه‌ها را جداگانه ببیند و تشخیص دهد پس از آن هم یا مسیری را پیش روی دانش‌آموز بگذارد یا او را به متخصص ارجاع دهد. البته تریابی، فقط وجه کاستی و مشکلات نیست و گاه استعدادی را تشخیص می‌دهد. شاید وجه تریابی در هیچ درسی مانند هنر و تربیت بدنی قوی نباشد. این درس‌ها به این لحاظ با بقیه متفاوت‌اند و این وجه ویژه‌ساز و توجه به تفاوت‌های فردی بسیار جذاب، شیرین و مهم است.»

و بنیادی حرف می‌زنیم اما سامان‌دهی را از دوره دوم متوسطه آغاز می‌کنیم. تا زمانی که اعتقاد نداشته باشیم سامان‌دهی باید از پایه اول ابتدایی آغاز شود، کارهایمان آب در هاون کوبیدن است. ما دانش‌آموز را از مهارت‌های پایه و بنیادی رها می‌کنیم و از فاکتورهای سلامت و مهارت غافل می‌شویم و انتظار داریم در پایه چهارم و پنجم با الفبای رشته‌های ورزشی آشنا شود.»

کارشناس مسئول تربیت‌بدنی شهر تهران فعالیت‌های فوق برنامه را از برنامه اصلی جدا توصیف کرد و گفت: «فعالیت‌های فوق برنامه و برنامه دو مقوله جدا از هم هستند. فعالیت‌های فوق برنامه فعالیت‌های معلم را تکمیل می‌کند. ما مخالف فوق برنامه نیستیم ولی باید با منابع مالی و اعتباری از برنامه جدا شود تا مدیر بداند معلم در روزهایی تمام‌وقت در اختیار مدرسه است و وظیفه‌اش را انجام می‌دهد؛ ضمن اینکه معلم به واسطه برگزاری مسابقات، دانش‌آموزان دیگر را از درس تربیت‌بدنی محروم نمی‌کند. در زمینه فعالیت‌های فوق برنامه همه ما می‌کوشیم به دانش‌آموزان کمک کنیم اما اگر به این دلیل دانش‌آموزان دیگر را حتی یک دقیقه از درس محروم کنیم، خیانت کرده‌ایم. ضمن اینکه معلم باید جایگاه خود را بداند و مدیر نمی‌تواند درس‌های دیگر را در زنگ تربیت‌بدنی بگنجانند.»

وی با طرح سؤالی گفت: «اگر فرض را بر این بگذاریم که زمان به‌طور کامل در اختیارمان هست و کتاب هم هیچ ایرادی ندارد ما باید در این ساعت اندک محتوا را اجرا کنیم. آیا ما تجربه تمام این سرفصل‌ها را در مدرسه داشته‌ایم؟ آیا معلم می‌تواند در این بازه زمانی همه این سرفصل‌ها را اجرا کند؟ این موضوع هم در اعتبارسنجی مشخص خواهد شد. در قدم بعدی، اگر فرض کنیم همه این مسائل حل شده است، آیا ما شرح وظیفه سازمانی معلم را به او ابلاغ کرده‌ایم و آیا فقط انتظار همین شرح وظیفه را از او داریم؟»

اولویت برنامه بر فوق برنامه

نجفیان با اشاره به ضرورت قدرت معلم و آشنایی او با وظایفش گفت: «مدیر نمی‌تواند معلم تربیت‌بدنی را برای سرپرستی کمیته فنی اجبار کند. پس قطعاً یک معلم قوی زیر بار این کار نخواهد رفت اما خیلی از معلمان ما می‌ترسند اگر برخی از کارهای

نجفیان: معلم باید جایگاه خود را بداند و این ماییم که باید از حق خودمان دفاع کنیم. تا زمانی که فوق برنامه از برنامه جدا نشود به نتیجه دلخواه نخواهیم رسید

کبریایی: اگر درس تربیت‌بدنی را به سمت شادی آفرینی ببریم می‌بینیم که بهترین زمان مدرسه است

فوق برنامه را قبول نکنند، ارزشیابی‌شان تحت شعاع قرار بگیرد. اگر معلم به واسطه برنامه‌ای حتی یک دانش‌آموز را یک دقیقه از ساعت تربیت‌بدنی محروم کند، خیانت کرده است. بنابراین، معلم باید جایگاه خود را بداند و این ماییم که باید از حق خودمان دفاع کنیم. تا زمانی که فوق برنامه از برنامه جدا نشود به نتیجه دلخواه نخواهیم رسید. در این زمینه، شهر تهران وظایف مدیران و معلمان تربیت‌بدنی را جدا کرده است. ده وظیفه برای معلم تربیت‌بدنی در نظر گرفته‌ایم که هیچ کدام در حوزه فوق برنامه نیست. همه وظایف فوق برنامه را که حدود ۱۵ مورد است، به سمت مدیر مدرسه برده‌ایم. ناظر هم باید وظایف مدیر و معلم را جداگانه رصد کند.»

وی تأکید کرد: «باید معلمان متخصص درس تربیت‌بدنی براساس کتاب راهنمای تدریس و شرح وظیفه ابلاغی، به دور از دغدغه اجرای فوق برنامه به برنامه اصلی بپردازند و ارزیابی معلمان تربیت‌بدنی در انتهای سال تحصیلی بر مبنای شرح وظیفه باشد و تحت تأثیر فوق برنامه قرار نگیرد.»

کارشناس مسئول تربیت‌بدنی شهر تهران در پیشنهادی گفت: «به منظور وحدت رویه در اجرا و کمک به ارتقای درس تربیت‌بدنی در مدارس، ابتدا تقویم اجرایی و تمامی دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها از طرف حوزه ستادی به استان‌ها ابلاغ و پس از بومی‌سازی به مناطق اطلاع‌رسانی شود. در این راستا کتابچه‌ای از برنامه‌های ابلاغی چاپ و به مدارس ارسال گردد و به مدیران مدارس تفویض اختیار کامل داده شود تا متناسب با نیروی انسانی متخصص، امکانات و تجهیزات، فضاهای موجود، جنسیت و دوره تحصیلی و شرایط خاص مدرسه به اجرای فوق برنامه‌ها و فعالیت‌های مکمل با تأمین اعتبار اقدام نمایند؛ به گونه‌ای که برنامه اصلی درس تربیت‌بدنی تحت الشعاع قرار نگیرد. همچنین از ظرفیت‌های برون‌سازمانی و نهادهای دولتی از جمله شهرداری‌ها در برگزاری تمامی مسابقات ورزشی دانش‌آموزی (محل‌های، مدرسه‌ای، منطقه‌ای، استانی و کشوری) در خارج از ساعات آموزشی با انعقاد تفاهم‌نامه بهره ببریم.»

دستورالعمل شفاف، لازمه اجرای فوق برنامه

اعظم پشمینه، مدیر آموزشگاه فرزاتگان ۴ منطقه ۱۳ تهران نیز مشخص شدن جایگاه فعالیت‌های فوق برنامه را در اجرای آن‌ها ضروری دانست. وی گفت: «مسئله تربیت‌بدنی و همه فعالیت‌های فوق برنامه در مدارس یکی از مواردی است که مدیران را آزار می‌دهد. چون اجرایی شدنش در خارج از ساعت مدرسه به دلایل زیاد امکان‌پذیر نیست. برای اینکه فعالیت‌های فوق برنامه به خوبی

تربیت بدنی، تربیت با ابزار ورزش

از دیگر حاضران این نشست، حسین بابویی، مدیرکل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش بود. به اعتقاد وی هدف اصلی تربیت بدنی تربیت دانش آموز و زمانی برای تمرین مهارت‌های اجتماعی است. وی گفت: «هدف سند تحول در این حوزه آن است که دانش آموزی تربیت کنیم که سالم و بانشاط و مسئولیت پذیر است، کار گروهی را به کار فردی ترجیح می‌دهد، از پیروزی‌ها غره و از شکست‌ها ناامید نمی‌شود. درس

پشیمینه: مسئله تربیت بدنی و همه فعالیت‌های فوق برنامه در مدارس یکی از مواردی است که مدیران را آزار می‌دهد. چون اجرایی شدنش در خارج از ساعت مدرسه به دلایل زیاد امکان پذیر نیست

تربیت بدنی بستر مناسبی است که دانش آموز به تمرین این مهارت‌ها بپردازد. هدف همه ما در آموزش و پرورش، تربیت است. ما قرار نیست در کلاس تربیت بدنی مواردی را آموزش دهیم که دانش آموز قهرمان والیبال شود بلکه قرار است به دانش آموز مهارت‌های زندگی را در قالب تحرک و پویایی آموزش دهیم، که البته یکی از خروجی‌های آن استعدادیابی و ارتقای سطح سلامت و آموزش رشته‌های ورزشی است، اما مدیران مدارس ما تا چه حد با این مفاهیم آشنا هستند؟ آن‌ها تا چه اندازه تربیت بدنی را به‌عنوان یک درس پذیرفته‌اند و می‌شناسند؟ چند درصد از آن‌ها از وجود کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی مطلع‌اند؟ نکته اینجاست که مدیران ما درس تربیت بدنی را به رسمیت نشناخته‌اند. من معتقدم درصد بالایی از مدارس ما اصلاً درس تربیت بدنی را اجرا نمی‌کنند.»

وی افزود: «هدف از تربیت بدنی تربیت دانش آموز است. بنابراین، مرز ما با سازمان ورزش و وزارت ورزش و جوانان معلوم می‌شود. آن‌ها به دنبال ورزش به معنای sport هستند و ما به دنبال physical education هستیم. برای تحقق این هدف، برنامه درسی

اقبالی: آیا در زنگ ورزش بهتر نیست به جای قهرمان پروری زنگی شاد داشته باشیم و قهرمان را در بین شادی‌های و توانمندی‌های دانش آموزان بیابیم؟

به ما اجازه داده است که دو ساعت برنامه هفتگی داشته باشیم. به این منظور، ۳۳۰ هزار معلم متخصص تربیت بدنی در کشور داریم. معلمان باید بدانند که متخصص تربیت‌اند و ابزار آن‌ها فعالیت بدنی است. اگر این موضوع را برای معلمان و مدیران روشن نکنیم دچار مشکل می‌شویم. مخاطب اصلی ما معلمان نیستند بلکه مدیران‌اند اگر مدیران مدارس توانمند شوند، آموزش داده شوند و بدانند که تربیت بدنی ابزاری برای ارتقای سطح سلامت و کاهش آسیب‌های اجتماعی است، نسبت به موضوع روشن می‌شوند.»

در مدارس اجرا شوند، باید رویکرد آن‌ها اصلاح و جایگاه و زمانشان مشخص شود، اما بخشنامه‌ها به این شکل ابلاغ نمی‌شوند. بنابراین، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها باید شفاف باشند.»

وی با اشاره به برخی طرح‌ها گفت: «طرح حرکات اصلاحی بسیار خوب بود. با این طرح، همکاران ما توانستند بسیاری از دختران را نجات دهند. به‌طور میانگین یک درصد دانش آموزانمان مشکلات ستون فقرات دارند که بعد از این طرح اصلاح شدند. من تقاضا دارم فعالیت‌های فوق برنامه به خوبی تبیین شوند و مجوز راهکارهای اجرایی آن‌ها داده شود. دستورالعمل‌ها خارج از ساعت آموزشی پیگیری شوند و حق الزحمه خوبی هم به همکاران پرداخت شود و تفاوت بین نیروهای آموزش و پرورش و نیروهایی که بیرون کار می‌کنند از بین برود. این برنامه‌ها و فوق برنامه‌ها لازمه رشد هستند اما باید سازوکارهایشان را وزارتخانه فراهم کند؛ به ویژه که مدارس دچار کمبود فضا و امکانات و نیروی انسانی متخصص هستند.»

تربیت بدنی شادی آفرین

رمضان کبریایی، مدیر مدرسه نمونه مردمی منطقه ۱۱ تهران نیز معتقد بود که دانش آموزان تربیت بدنی شادی آفرین استقبال می‌کنند. وی در این باره گفت: «من معتقدم فوق برنامه شادترین زمان در مدرسه است اما ذائقه اولیا و دانش آموزان باید عوض شود. اگر درس تربیت بدنی را به سمت شادی آفرینی ببریم، می‌بینیم که بهترین زمان مدرسه است. وقتی می‌بینیم دانش آموز حاضر است در برف و باران درس تربیت بدنی تشکیل شود برای من، به‌عنوان مدیر، انگیزه ایجاد می‌شود که از این مسیر حمایت کنم. من چند سال است به جای اینکه به درس‌های دیگر فوق برنامه اختصاص دهم، برای هنر فوق برنامه اضافه کرده‌ام و در حوزه تربیت بدنی هم ورزش تخصصی را اجرا می‌کنیم. با این همه، احساس می‌کنم بچه‌ها نیاز بیشتری دارند.»

وی افزود: «در حوزه تربیت بدنی باید به کارشناسان مناطق و ادارات کل اختیارات بیشتری داده شود که بتوانند مستقل‌تر عمل کنند. در سطح شهر تهران هزاران مدیر هستند که اگر هر کدام طرحی ارائه دهند و از بین آن‌ها از چند طرح استفاده شود، در نهایت می‌بینیم برنامه‌ریزی‌ای ایجاد می‌شود که از بطن آموزش و پرورش است. اگر بخواهیم موفق باشیم باید بستر کار در مدارس را بررسی کنیم. برنامه‌های خیلی خوبی تدوین می‌شود ولی عملاً هیچ‌کدام اجرا نمی‌شود؛ چون ابزارش وجود ندارد.»

ورود معاونان پرورشی و مدیران به فعالیت‌های فوق برنامه

مدیر کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با اعلام اینکه همه بخشنامه‌ها در حوزه تربیت بدنی اصلاح شده‌اند، مدیران را مخاطب اصلی این بخشنامه‌ها دانست و گفت: «ما تمام بخشنامه‌ها را اصلاح کردیم و در آن‌ها مدیر و معاون آموزشی و پرورشی را موظف کردیم وارد حوزه فوق برنامه شوند. از سوی دیگر، تعداد بخشنامه‌ها خیلی کم شده و شرح وظایف معاونان پرورشی تغییر یافته و اصلاح شده است. عنوانشان نیز به معاون پرورشی و تربیت بدنی تغییر پیدا کرده است. اگر مدیر مطلع باشد، می‌داند که فعالیت‌های فوق برنامه در شرح وظایف معاون پرورشی آمده است و دیگر همه این کارها را از معلم تربیت بدنی انتظار ندارد. اگر شرح وظایف معاون پرورشی را بخوانیم، می‌بینیم که معلم تربیت بدنی فقط باید تدریس کند و انجام دادن کارها در فوق برنامه اختیاری و داوطلبانه است.»

بابویی بر ضرورت آموزش مدیران در حوزه تربیت بدنی تأکید کرد و گفت: «ما احساس کردیم باید به آموزش مدیران توجه کنیم؛ حال می‌خواهد مسئول تربیت بدنی استان یا منطقه باشد یا مدیر مدرسه. بنابراین، همه ۷۵۰ مسئول تربیت بدنی مناطق و شهرستان‌ها را در دوره‌های قطبی چهارگانه آموزش دادیم. سپس از آن‌ها خواستیم که مدیران مدرسه را آموزش دهند. ما امروز خوشحالیم که ۲۶ هزار نفر از مدیران، معلمان تربیت بدنی و معاونان پرورشی را طی ماه‌های گذشته آموزش داده‌ایم. البته هنوز کارهای زیادی باید انجام شود. خلأ اصلی در این حوزه، عدم آموزش صحیح مدیران و حمایت نکردن از آن‌هاست که اکنون ما بر این موضوع متمرکز شده‌ایم. در حال حاضر برای اجرای کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی نیازمند الزاماتی هستیم که مدیران باید آن‌ها را تأمین کنند. اگر مدیر بدانند که این درس هم مانند سایر دروس است، وضعیت تغییر می‌کند.»

مدیران، حامیان تربیت بدنی

ابتکار مدیران و معلمان در بومی کردن برنامه از دیگر نکاتی بود که دبیر کل تربیت بدنی آموزش و پرورش به آن اشاره کرد. وی در این باره گفت: «گاهی معلمان و مدیران موضوع امکانات را در حوزه تربیت بدنی مطرح می‌کنند. آن‌ها این اختیار را دارند که براساس اقتضائات مدرسه محتوای آموزشی را بومی کنند ولی مهم آموزش و رصد مستمر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. ما دیگر نمی‌پذیریم که مدرسه‌ای کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی نداشته باشد یا

بابویی: ما ۱۰۵ هزار مدیر مدرسه داریم که اگر آن‌ها را درست آموزش دهیم، ۱۰۵ هزار حامی تربیت بدنی خواهیم داشت

معلم و مدیر از وجود آن بی‌اطلاع باشند.» وی افزود: «ما باید پله به پله حرکت کنیم. هدف ما در سال تحصیلی آینده این است که همه مدارس ما کتاب راهنما داشته باشند. مدیران از محتوای کتاب مطلع باشند و از معلم بخواهند براساس اقتضائات مدرسه و توان خودش آن را اجرا کند. ما ۱۰۵ هزار مدیر مدرسه داریم که اگر آن‌ها را درست آموزش دهیم، ۱۰۵ هزار حامی برای معلمان تربیت بدنی خواهیم داشت. همچنین در حال تفاهم با استان‌ها هستیم تا حیطه درس و مکمل درس مشخص شود. علاوه بر این، تقویم اجرایی و بخشنامه‌های مربوط به هر کدام از حیطه‌ها هم مشخص می‌شود تا مسئولان بدانند قرار است در سال آینده چه فعالیت‌هایی در حوزه برنامه درسی و چه فعالیت‌هایی در حوزه فوق برنامه انجام شود.»

تربیت بدنی به شیوه کلاس معکوس

در انتهای این نشست دکتر امانی با بیان اینکه اعتبارسنجی کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی به تازگی انجام شده است، درباره حضور معلم تربیت بدنی از پایه اول دبستان گفت: «ما این موضوع را در اصول دانشگاه فرهنگیان گنجانده‌ایم که تربیت بدنی و هنر از پایه اول دبستان باید معلم داشته باشد. ممکن است تحقق این موضوع زمان‌بر باشد اما این ریل گذاشته شده است. بنابراین، در شرایط مطلوب در دوره ابتدایی باید معلم تربیت بدنی حضور داشته باشد.»

دکتر امانی اجرای برنامه درسی را مهم‌ترین وظیفه معلم برشمرد و افزود: «ما اجرای برنامه درسی را اولین وظیفه معلم می‌دانیم. هر چیزی غیر از آن حواشی است. مسابقه و... از دید ما ضروری است اما اگر برنامه درسی اجرا نشود، برای ما مطلوبیت ندارد.»

وی با اشاره به شیوه کلاس معکوس و استفاده از آن در تربیت بدنی گفت: «در کلاس تربیت بدنی هم می‌توان از شیوه کلاس معکوس استفاده کرد؛ یعنی در سازماندهی طراحی آموزشی به گونه‌ای عمل کنیم که ساعتی از خارج از کلاس درس را در جهت اهداف درس احیا کنیم. به این ترتیب، بخشی از فعالیت‌های یادگیری در خارج از کلاس انجام می‌شود. اکنون در حوزه زبان انگلیسی معلمان این کار را انجام می‌دهند و نتایج جالبی گرفته‌اند و دانش‌آموزان پیشرفت تحصیلی فوق‌العاده‌ای داشته‌اند. یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که در آن می‌توان از این شیوه استفاده کرد حوزه تربیت بدنی است. کلاس معکوس در واقع زنگی است در خدمت تشکیل گروه‌های یادگیرنده برای اجرای بخشی از برنامه درسی در بیرون از کلاس و گزارش آن به کلاس. استفاده از شیوه کلاس معکوس دایره عمل ما را بازتر و امکاناتمان را بیشتر می‌کند و می‌تواند از بسیاری از محدودیت‌هایمان بکاهد.»